МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

БОГДАН ЛІЛІЯ СТЕПАНІВНА

УДК 347.44:351.712

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДОГОВОРУ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Спеціальність 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес;
сімейне право; міжнародне приватне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Тернопіль – 2026

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Харківському національному університеті внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор,
Теремецький Владислав Іванович,
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України»,
завідувач сектору проблем реалізації господарського законодавства відділу проблем модернізації господарського права та законодавства

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,
Гринько Світлана Дмитрівна,
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова,
завідувач кафедри приватного права

кандидат юридичних наук, доцент,
Гейнц Руслана Миколаївна,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, навчально-науковий юридичний інститут,
професор кафедри цивільного права

Захист відбудеться 01 жовтня 2026 року о 10 годині 00 хвилин на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 58.082.04 у Західноукраїнському національному університеті за адресою: 46009, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11а, зал засідань.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Західноукраїнського національного університету за адресою: 46009, м. Тернопіль, вул. Сергія Короля, 4.

Автореферат розіслано 01 вересня 2026 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради **В. М. Слома**

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми детерміновано необхідністю теоретичного осмислення цивільно-правових засад публічно-приватного партнерства. Актуальність дисертаційного дослідження підтверджується потребою ефективного залучення приватних інвестицій для відновлення та модернізації інфраструктури. Це зумовлено необхідністю впровадження прозорих європейських стандартів, чіткого розподілу ризиків та юридичного захисту інвесторів в умовах обмежених державних ресурсів. Водночас це потребує і створення надійного правового фундаменту, який захищає інтереси бізнесу та гарантує безперебійне надання якісних публічних послуг населенню.

Запровадження в національну систему права інституту публічно-приватного партнерства зумовлено економічними причинами: розвиток публічно-приватного партнерства покликаний стати одним з основних факторів економічного зростання країни. До того ж інститут публічно-приватного партнерства є ключовим інструментом для розбудови країни, оскільки він дозволяє залучити приватний капітал та сучасні управлінські технології до секторів, що традиційно фінансуються з державного чи місцевого бюджетів.

В умовах післявоєнного відновлення на відміну від класичних адміністративних інструментів управління державною власністю інститут публічно-приватного партнерства конструює гнучку цивільно-правову модель, за якої приватний сектор приймає на себе ризики проектування та операційного управління об’єктами, забезпечуючи публічному партнеру сталий соціально-економічний результат. Контрактні форми партнерства: концесія, спільна діяльність, договори з управління закладають стійкий правовий зв’язок між публічним і приватним суб’єктами, що сприяє реалізації масштабних інфраструктурних проектів незалежно від кон’юнктури бюджетних ресурсів поточного бюджетного циклу.

Попри те, що окремі аспекти цивільно-правового регулювання інвестиційної діяльності висвітлюється у працях провідних фахівців цивільного, господарського та фінансового права, комплексного дослідження механізмів цивільно-правового забезпечення договору публічно-приватного партнерства у сучасній цивілістичній науці не проводилось.

Дискусійність положень зумовлена передусім потребою в детальному аналізі забезпечувальної природи угод публічно-приватного партнерства та балансу інтересів їхніх сторін. Виявлення сутнісних характеристик успішних партнерських проектів дозволяє виробити чіткі критерії для імплементації європейських стандартів у вітчизняну практику, класифікувати правові ризики та підвищити результативність взаємодії бізнесу, органів публічної влади.

В Україні наукові дослідження та нормативна база тривалий час фокусувалися на адаптації європейських норм та теоретичних засадах публічно-приватного партнерства. Проте для бізнесу і держави ключовою проблемою залишається саме відсутність практичного механізму реалізації та детальних інструментів для розрахунку фінансово-економічної ефективності договірних проєктів публічно-приватного партнерства. Чітко сформована

законодавча база становить фундамент для ефективної взаємодії держави та бізнесу, що захищає інтереси обох сторін. Вона забезпечує баланс між фіскальними інтересами та виконанням соціальних зобов'язань державою, а також правом бізнесу на прибуток, розвиток. Означене підтверджує своєчасність та практичну цінність дисертаційного дослідження.

Науково-теоретичну основу дослідження склали праці відомих вітчизняних учених-цивілістів, зокрема Т. В. Боднар, В. І. Борисової, О. М. Вінник, А. М. Гужви, А. Г. Донця, І. О. Дробот, І. С. Канзафарової, Т. М. Карнаух, О. С. Кізлової, Г. О. Комарницької, Н. С. Кузнєцової, О. О. Кота, В. І. Крата, Р. А. Майданика, М. А. Мащенко, С. О. Погрібного, А. О. Покровської, В. Д. Примака, І. Й. Пучковської, В. М. Сломи, І. В. Спасибо-Фатєєвої, М. В. Ус, Є. О. Харитонова, О. І. Харитонової, П. І. Шилепницького, Л. С. Шимон та ін., які сформували фундаментальні засади сучасної доктрини цивільного та зобов'язального права України.

Особливе значення для дослідження мали наукові здобутки вчених, які безпосередньо досліджували проблематику договірного права. Загальнотеоретичні засади договору та механізму регулювання договірних відносин розкрито у працях Т. В. Боднар, В. І. Борисової, А. Б. Гриняка, Н. С. Кузнєцової, Р. А. Майданика, С. О. Погрібного, В. Д. Примака, І. В. Спасибо-Фатєєвої, Н. В. Федорченко, О. С. Яворської, Є. О. Харитонова та О. І. Харитонової; питання забезпечення виконання договірних зобов'язань – у роботах І. Й. Пучковської; окремі види договірних конструкцій, зокрема договори найму (оренди), стали предметом досліджень І. Р. Калаура; проблематику договору підряду на проведення проектних і пошукових робіт та договорів про надання транспортних послуг ґрунтовно опрацьовано І. С. Лукасевич-Крутник; цивільно-правове регулювання окремих об'єктів договірних відносин у сфері підприємництва досліджено Н. Б. Москалюк; договірні та деліктні зобов'язання, а також питання рецепції римського приватного права у контексті договірних інститутів висвітлено у працях С. Д. Гринько; проблематику правочинів у цивільному праві опрацьовано Р. М. Гейнц; окремі аспекти цивільно-правового, зокрема договірного, регулювання відносин за участю суб'єктів безпекового та оборонного секторів розглянуто у працях В. І. Теремецького.

Попри те, що загальні питання правового регулювання окремих видів інвестиційної діяльності висвітлювалися у працях багатьох фахівців у сфері цивільного, господарського, фінансового права, комплексного дослідження цілісної системи механізмів цивільно-правового регулювання публічно-приватного партнерства, як класичних так і новітніх адаптативних моделей у сучасній цивілістичній науці не проводилось. Це пояснюється тим, що для кваліфікації конкретної угоди як ефективної форми публічно-приватного партнерства необхідно провести детальний аналіз її забезпечувальної природи та балансу інтересів сторін.

Через виявлення сутнісних характеристик успішних проектів партнерства можуть бути випрацювані чіткі критерії для імплементації європейських стандартів у вітчизняну практику, що дозволить класифікувати правові ризики

та підвищити результативність взаємодії бізнесу і органів державної влади. Зважаючи на гостру практичну потребу сьогодення та прагнення України до гармонізації законодавства з нормами ЄС, дослідження традиційних та пошук нових правових моделей публічно-приватного партнерства дозволить створити надійні правові механізми захисту прав суб'єктів господарювання, що експедиційно підтверджує своєчасність та практичну цінність даної наукової роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179, Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2025 р. № 1398-р «Про визначення уповноваженої організації на здійснення заходів, спрямованих на підготовку та реалізацію проектів публічно-приватного партнерства і проектів концесії», Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 липня 2025 р. № 671-р «Про затвердження Середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій держави на 2026–2028 роки» та інших законодавчих та підзаконних актів.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є комплексний аналіз цивільно-правових засад договору публічно-приватного партнерства, визначення його місця в системі цивільно-правових відносин, а також формулювання науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення правових механізмів укладення, виконання та припинення таких договорів.

Реалізація мети передбачає виявлення проблемних аспектів правового регулювання взаємодії публічного та приватного партнерів у питаннях розподілу ризиків і відповідальності з наступним обґрунтуванням пропозицій щодо реформування законодавства в цій сфері.

Мета наукового дослідження зумовлює необхідність вирішення наступних наукових *завдань*:

– проаналізувати правову природу договору публічно-приватного партнерства;

– вивчити зарубіжний досвід цивільно-правового регулювання договору публічно-приватного партнерства з метою виокремлення специфічних особливостей для його адаптації в Україні;

– з'ясувати місце договору публічно-приватного партнерства в системі цивільно-правових договорів;

– проаналізувати суб'єктний склад договору публічно-приватного партнерства, зокрема особливості правосуб'єктності публічного партнера та специфіку статусу його приватного партнера;

– охарактеризувати істотні умови та зміст договору публічно-приватного партнерства, визначивши спеціальний правовий режим використання державної та комунальної власності;

– проаналізувати юридичний механізм укладення та стадії виконання договору публічно-приватного партнерства;

– охарактеризувати підстави та правові наслідки зміни і припинення договору публічно-приватного партнерства;

– визначити поняття і підстави цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язань у сфері публічно-приватного партнерства та розробити рекомендації щодо її законодавчого регулювання.

Об'єктом дослідження є цивільно-правові відносини у сфері публічно-приватного партнерства щодо укладення, виконання, зміни та припинення договору публічно-приватного партнерства.

Предметом дослідження є цивільно-правові засади договору публічно-приватного партнерства, які регламентують порядок укладення, виконання, зміну та припинення, а також відповідальність сторін даного договору.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертації складають загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, сукупне застосування яких забезпечило належну глибину та повноту дослідження.

Застосування історико-правового методу дало змогу простежити генезис інституту публічно-приватного партнерства та відокремити основні етапи формування його правового регулювання (*підрозділ 1.1*). Догматичний метод проявляється в аналізі щодо критеріальних підходів до визначення правової природи публічно-приватного партнерства, наукових концепцій, теоретичних засад, що лежать в основі цього партнерства (*підрозділ 1.1*). Порівняльно-правовий метод забезпечує аналіз зарубіжного досвіду цивільно-правового регулювання публічно-приватного партнерства та виявлення моделей і форм партнерства у різних країнах (*підрозділ 1.2*).

Для визначення змісту правових норм законодавства України та виявлення прогалин у правовому регулюванні застосовано формально-правовий метод (*підрозділи 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4*). Системний підхід у поєднанні з структурно-функціональним аналізом уможливили визначення місця договору публічно-приватного партнерства у системі цивільно-правових договорів і розкриття елементного складу та його правової конструкції (*підрозділи 2.2 і 2.3*).

Метод правового моделювання було застосовано під час розробки типової угоди про публічно-приватне партнерство, для пропозицій щодо вдосконалення законодавства про публічно-приватне партнерство (*підрозділи 3.1, 3.2, 3.3, 3.4*).

Теоретичні та прогностичні методи були використані для аналізу потенційних шляхів еволюції інститутів публічно-приватного партнерства в Україні та визначення шляхів удосконалення правового регулювання (*підрозділи 3.3., 3.4, 3.5*).

Саме завдяки цілісному системному використанню зазначених методів наукового пізнання було здійснено повне та глибоке дослідження цивільно-правового регулювання договору публічно-приватного партнерства, що дозволило зробити науково обґрунтовані висновки та практичні рекомендації щодо вдосконалення законодавства.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є комплексним дослідженням теоретико-прикладних проблем цивільно-правового регулювання договору публічно-приватного партнерства, яке містить ґрунтовні пропозиції щодо вдосконалення цивільного законодавства у

досліджуваній сфері. За результатами проведеного дослідження надано висновки та розроблено пропозиції, що характеризується науковою новизною та виносяться на захист:

уперше:

– сформульовано авторське визначення публічно-приватного партнерства як цивільно-правового явища, що являє собою довгострокове, взаємовигідне співробітництво публічного та приватного партнерів на основі договору публічно-приватного партнерства, шляхом об'єднання інвестицій, розподілу ризиків та відповідальності для реалізації соціально значущих проектів, з метою досягнення високого рівня економічного розвитку та підвищення якості публічних послуг;

– запропоновано авторське визначення категорій «модель публічно-приватного партнерства» та «форма публічно-приватного партнерства» з виокремленням їх основних видів, а саме договірної та корпоративної форми, що дозволило створити чітку типологічну класифікацію публічно-приватного партнерство за категоріями, залежно від цілей створення для швидкого здійснення високо пріоритетних проектів та спеціалізованого управління об'єктами для передачі нових технологій для використання досвіду приватного сектору;

– на основі компаративного аналізу законодавства провідних зарубіжних країн (Великобританії, Франції, Німеччини, Іспанії, Італії, Португалії, Нідерландів, Канади, Сполучених Штатів Америки, Бразилії, Японії, Австралії) виокремлено специфічні особливості цивільно-правового регулювання відносин публічно-приватного партнерства та обґрунтовано доцільність імплементації у національне законодавство досвіду Великобританії щодо розподілу ризиків між партнерами за принципом «value for money», досвіду Сполучених Штатів Америки щодо створення єдиного публічного реєстру та порталу проєктів публічно-приватного партнерства, а також досвіду держав-членів Європейського Союзу щодо запровадження єдиної методології оцінки ефективності проєктів публічно-приватного партнерства. З урахуванням особливостей національної правової системи та економічних реалій розроблено конкретні рекомендації щодо вдосконалення Закону України «Про публічно-приватне партнерство», зокрема щодо закріплення понять «модель» і «форми» публічно-приватного партнерства, запровадження єдиного реєстру проєктів публічно-приватного партнерства та утворення уповноваженого державного органу з питань публічно-приватного партнерства;

– обґрунтовано необхідність розширення суб'єктного складу договору публічно-приватного партнерства, шляхом офіційного визнання міжнародних фінансових організацій та донорів, як окремих суб'єктів договору публічно-приватного партнерства, що дозволить їм надавати гранти та технічну допомогу безпосередньо в рамках договору. Розроблено Проєкт Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового договору публічно-приватного партнерства», який передбачає використання терміна «публічний партнер» замість «державний партнер», що розширює коло можливих учасників з боку публічного сектору;

– доведено, що договір публічно-приватного партнерства є самостійним видом комплексних цивільно-правових договорів, який поєднує елементи договорів оренди, концесії, управління майном, спільної діяльності та інвестиційного договору, але не може бути кваліфікований, як жоден із них через наявність специфічних ознак а саме: довгостроковий характер (10-50 років), оптимальний розподіл ризиків між партнерами, складні зобов'язання за об'єктом та суб'єктним складом, обов'язкова участь публічного партнера, спрямованість на задоволення суспільних потреб і спеціальний правовий режим для об'єктів;

– запропоновано впровадження концепції «платежу за доступність», згідно з якою публічний партнер здійснюватиме платежі приватному партнеру за надання та обслуговування інфраструктури незалежно від фактичного попиту за умови її належного обслуговування, що дозволить знизити фінансові ризики приватних інвесторів та стимулювати реалізацію довгострокових інфраструктурних проектів;

– категорію «істотна зміна обставин договору» визначено як результат впливу зовнішніх факторів, що відбувається поза волею суб'єкта, якому властиві такі ознаки, як непередбачуваність обставин, неможливість усунення зацікавленою стороною, значні матеріальні витрати для сторони, відсутність можливості виконання договору. Розроблено механізм застосування цього поняття для договорів публічно-приватного партнерства з урахуванням практики ЄСПЛ щодо захисту законних очікувань інвестора;

удосконалено:

– підходи до розподілу ризиків у проєктах публічно-приватного партнерства, шляхом їх поділу на чотири основних групи: політико-правові, фінансово-економічні, організаційно-управлінські, а також окрема група (військові, макроекономічні, стратегічні, природо-кліматичні). Запропоновано принцип оптимального розподілу ризиків, згідно з яким кожна сторона бере на себе ті ризики, які вона може контролювати або ефективно управляти, що відрізняється від традиційних договірних відносин інституціоналізацією публічної підтримки приватного партнера через державні гарантії та компенсації;

– позицію щодо укладення договору публічно-приватного партнерства через виокремлення чотирьох основних стадій: прийняття рішення та підготовку до укладення договору, вибір приватного партнера, переговори щодо укладення та підписання договору, виконання та моніторинг договору. Розроблено конкретні рекомендації для осіб, які приймають управлінські рішення під час підготовки та проведення конкурсів публічно-приватного партнерства;

– підходи до правового регулювання зміни та припинення договору публічно-приватного партнерства, шляхом визначення випадків внесення змін без проведення нового конкурсу та встановлення підстав дострокового розірвання договору. Запропоновано на законодавчому рівні запровадити конкретні види істотного порушення умов договору як публічним, так і приватним партнером для забезпечення ефективного захисту договірних зобов'язань;

– положення про цивільно-правову відповідальність сторін публічно-приватного партнерства через обґрунтування необхідності включення норми, яка регламентує особливості відповідальності з урахуванням рівного правового становища публічного та приватного партнерів. Запропоновано передбачити на законодавчому рівні підстави застосування штрафних санкцій для обох сторін договору, а також закріпити страхування ризику і відповідальності за порушення договору, як окремого способу забезпечення виконання зобов'язань;

набули подальшого розвитку:

– розуміння правової природи публічно-приватного партнерства через обґрунтування термінів «державно-приватного партнерства» та «публічно-приватного партнерства» як синонімів з аргументацією того, що другий термін більшою мірою відповідає сучасній юридичній термінології та є ширшим поняттям;

– характеристики моделей публічно-приватного партнерства через визначення ключових моделей: BOT (Build-Operate-Transfer), BOO (Build-Own-Operate), DBFO (Design-Build-Finance-Operate), BTO (Build-Transfer-Operate), BLT (Build-Lease-Transfer), DBFM (Design-Build-Finance-Maintenance), ROO (Rehabilitate-Own-Operate), що дозволила систематизувати їх застосування залежно від специфіки проекту та розподілу повноважень між партнерами;

– підходи до визначення об'єктів договору публічно-приватного партнерства як об'єктів державної або комунальної власності, або соціально значущих об'єктів зі спеціальним правовим режимом їх використання та розпорядження. Обґрунтовано можливість допоміжних об'єктів житлової інфраструктури побудованих в рамках проекту ставати власністю приватного партнера, що усуває перешкоду для інвестування та дозволяє використовувати такі активи, як заставу до кредитного фінансування;

– концепція обов'язкових та додаткових суб'єктів правовідносин за договором публічно-приватного партнерства через розширення класичної двосторонньої структури: включення донорів, консультантів, кредиторів та регуляторних органів, що відображає багатосуб'єктну природу сучасних партнерських проектів та забезпечує можливість міжнародної інтеграції через визначення обов'язкових зобов'язань, проектування будівництва або реконструкції, управління, надання послуг, пов'язаних з використанням та експлуатацією обслуговуваного об'єкта;

– підходи до співвідношення договору публічно-приватного партнерства з іншими цивільно-правовими договорами: орендою, концесією, управління майном, спільною діяльністю через доведення його самостійності, як окремого виду договору з унікальними характеристиками та функціональним призначенням у системі цивільно-правових договорів.

Практичне значення одержаних результатів Висновки та рекомендації, що містяться в дисертації, можуть бути використані:

у науково-дослідній діяльності – для подальших наукових досліджень з проблем укладення, виконання, зміни та припинення договорів публічно-

приватного партнерства, застосування заходів цивільно-правової відповідальності й захисту прав учасників партнерських проєктів;

у нормотворчій діяльності – для підготовки законодавчих ініціатив щодо вдосконалення правового регулювання відносин публічно-приватного партнерства;

у правозастосовній діяльності – для удосконалення практики укладення, виконання, зміни та розірвання договорів публічно-приватного партнерства і застосування заходів відповідальності за порушення зобов'язань;

в освітньому процесі закладів вищої освіти – при розробці навчальних програм і методичних матеріалів із дисциплін: «Цивільне право», «Зобов'язальне право», «Актуальні проблеми цивільного права», «Інвестиційне право», «Фінансове право» (довідка Закладу вищої освіти «Львівський університет бізнесу та права» № 58 від 04.02.2026р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею здобувача. Автором самостійно проведено аналіз наукової літератури, міжнародних нормативних актів, узагальнено практику застосування законодавства про публічно-приватне партнерство. Усі теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації, викладені у дисертації, отримано за результатами наукового дослідження здобувача. Наукові публікації за темою дослідження підготовлені автором одноосібно.

Апробація результатів дисертації. Результати дисертаційного дослідження репрезентовано на міжнародних науково-практичних конференціях: VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід» (м. Тернопіль, 19–20 квітня 2024 р.); VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Роль інновацій в трансформації образу сучасної науки» (м. Київ, 27–28 грудня 2024 р.); IX Міжнародній науково-практичній конференції «Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід» (м. Тернопіль, 2–3 травня 2025 р.); Міжнародній науково-практичній конференції та Міжнародному літньому науковому симпозіумі «Еволюція освітніх та наукових стратегій у Центральній та Східній Європі: традиції, інновації, практики» (м. Київ, Одеса, 26–27 червня та 30–31 липня 2025 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Наука в добу глобальних трансформацій: інтеграція знань, інновацій та суспільного розвитку» (м. Київ, 27–28 листопада 2025 р.).

Публікації. Основні положення та результати цього дослідження відображені у 11 наукових публікаціях, з яких 5 статей опубліковано у фахових наукових виданнях України, 1 стаття – у виданні іноземної держави та 5 тез доповідей на всеукраїнських та міжнародних конференціях.

Структура і обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, які об'єднані у десять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 284 сторінки, з яких 223 сторінки основного тексту. Список використаних джерел містить 282 найменування і займає 33 сторінки. У роботі наведено 6 додатків на 15 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, встановлено її зв'язок з науковими програмними планами, темами, визначено мету, завдання, об'єкти і предмет дослідження. Охарактеризовано методи наукового дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів наведено відомості про апробацію, публікації та структуру роботи.

Розділ 1. «Теоретико-правові засади договору публічно-приватного партнерства» складається з двох підрозділів, у яких розкрито поняття та правова природа публічно-приватного партнерства. Систематизовано моделі і форми партнерства. Проаналізовано зарубіжний досвід цивільно-правового регулювання партнерських відносин у сучасних умовах, акцентовано увагу на правовій природі публічно-приватного партнерства як самостійного правового явища цивілістичної науки, здійснено аналіз наукових підходів, який засвідчив відсутність єдиного доктринального розуміння публічно-приватного партнерства.

У підрозділі 1.1. «Правова природа договору публічно-приватного партнерства» констатується, що в доктрині публічно-приватне партнерство розглядається як форма співробітництва, як альянс, як особливий механізм, як інституційна форма взаємодії держави і бізнесу, як соціальний інститут. Аналіз дискусійності положень зумовив необхідність розмежування термінів «державно-приватне партнерство» та «публічно-приватне партнерство». Обґрунтовано дані терміни як синоніми і водночас доведено термінологічну точність другої категорії, оскільки публічним партнером можуть бути не лише органи державної влади, але й органи місцевого самоврядування, громадські організації та інші публічні суб'єкти.

Виокремлено найбільш серйозні перешкоди, з якими ініціаторам конкретних проектів публічно-приватного партнерства в Україні доводиться зіштовхуватися на різних етапах їх реалізації, а також запропоновано здійснення першочергових умов щодо можливого забезпечення становлення та успішного функціонування публічно-приватного партнерства.

Здійснено компаративістський аналіз наявних підходів до систематизації моделей і форм публічно-приватного партнерства. Констатовано термінологічну невизначеність у цій сфері та відсутність нормативних дефініцій в чинному законодавстві, визначено ключові моделі реалізації публічно-приватного партнерства: BOT, BOO, DBFO, BTO, BLT, DBFM/LCC, ROO.

Встановлено, що форми публічно-приватного партнерства поділяються на договірну (договір публічно-приватного партнерства, оренди, лізингу, управління майном, угода про розподіл продукції, контракти життєвого циклу, довгострокові інвестиційні договори, договори щодо надання послуг з технічного обслуговування об'єкта публічно-приватного партнерства (так звані «сервісні контракти») тощо) та корпоративну (юридична особа або будь-які спільні підприємства між публічними органами та приватними учасниками, де сторони домовляються і про управління компанією, і про будівництво

(реконструкцію) об’єкта одночасно у рамках одного проекту), кожна з яких охоплює відповідні правові конструкції. Запропоновано внести зміни до Закону України «Про публічно-приватне партнерство», закріпивши визначення понять «модель публічно-приватного партнерства» та «форма публічно-приватного партнерства» з виокремленням їхніх основних видів.

У підрозділі 1.2 «Цивільно-правове регулювання договору публічно-приватного партнерства в Україні та зарубіжних країнах» проаналізовано практику правового регулювання партнерства у Великобританії, Франції, Німеччині, Іспанії, Італії, Португалії, Нідерландах, США, Канаді, Бразилії, Японії та Австралії.

На основі аналізу зарубіжного досвіду визначено, що на відміну від України, інститут публічно-приватного партнерства (ППП) в більшості зарубіжних країн з’явився значно раніше, неодноразово довів свою ефективність та сприяє розробці інноваційних та інвестиційних програм та технологій, розвитку соціальної сфери.

Виокремлено специфічні особливості зарубіжного досвіду та розроблено конкретні рекомендації щодо його адаптації у вітчизняну правову систему.

Загалом, зарубіжний досвід нормативно-правового регулювання відносин публічно-приватного партнерства характеризується такими специфічними особливостями, як: наявність різних моделей публічно-приватного партнерства, які відрізняються залежно від порядку розподілу ризиків та доходів між державою та приватними інвесторами, а також рівнем участі держави у проекті; наявність розробленого законодавства з питань публічно-приватного партнерства; прозорість під час реалізації інвестиційних проектів публічно-приватного партнерства через створення спеціальних уповноважених органів; використання різноманітних механізмів (арбітражні суди, медіація тощо) з питань вирішення спорів між сторонами ППП.

Обгрунтовано, що цивільно-правове регулювання відносин публічно-приватного партнерства (ППП) у низці зарубіжних країн здійснюється через договори, за допомогою яких оформлюється довгострокове співробітництво публічного та приватного партнерів для реалізації суспільно значущих проектів. Основу відносин становлять договірні зобов’язання, що визначають розподіл ризиків, прав та обов’язків сторін, включаючи проектування, будівництво, фінансування та експлуатацію об’єктів. Найчастіше використовуються цивільно-правові конструкції, такі як договір концесії, угода про розподіл продукції або інші договірні форми, що ґрунтуються на приватному праві.

Розділ 2. «Цивільно-правова характеристика договору публічно-приватного партнерства» складається з трьох підрозділів, присвячених поняттю та ознакам договору публічно-приватного партнерства, визначенню його місця в системі цивільно-правових договорів, характеристиці сторін договору та особливостей їхньої цивільної правосуб’єктності, а також істотним умовам та змісту договору.

У підрозділі 2.1 «Поняття та ознаки договору публічно-приватного партнерства» доведено самостійність договору публічно-приватного

партнерства, як окремого комплексного виду цивільно-правових договорів. Обґрунтовано, що попри наявність елементів оренди, концесії, управління майном, спільної діяльності та інвестиційного договору, він не може бути кваліфікований як жоден із них, що обумовлює його самостійне місце в системі цивільно-правових договорів.

Виходячи з аналізу правової природи договору ППП встановлено, що він є змішаним типом, оскільки містить елементи різних класичних цивільно-правових договорів, зокрема договорів оренди, концесії, управління майном, спільної діяльності та інвестицій.

Виокремлено сутнісні ознаки договору ППП: 1) тривалість або довгостроковий характер правовідносин; 2) розподіл ризиків між партнерами; 3) складні зобов'язання як за об'єктом, так і за суб'єктним складом; 4) участь уряду як спеціального суб'єкта; та 5) орієнтація на задоволення суспільних потреб зі спеціальним правовим режимом для об'єктів, що беруть участь.

Обгрунтовано договір ППП розглядати як самостійний вид договорів у системі цивільно-правових договорів, зі специфічними особливостями та функціональним призначенням правового режиму.

У підрозділі 2.2 «Сторони договору та особливості їх цивільної правосуб'єктності» визначено концепцію обов'язкових та додаткових суб'єктів договору публічно-приватного партнерства як ключового елементу механізму партнерської взаємодії.

Обґрунтовано, що суб'єктна структура договору охоплює донорів, консультантів і кредиторів, уможливлюючи міжнародну інтеграцію партнерських проектів та залучення грантового фінансування безпосередньо в рамках договору. Доведено необхідність офіційного визнання міжнародних фінансових організацій окремими суб'єктами договору публічно-приватного партнерства у новому законодавстві.

Доведено, що саме обов'язкова участь публічного партнера в особі державних органів, органів місцевого самоврядування або юридичних осіб публічного права визначає особливості правосуб'єктності та обсяг повноважень однієї зі сторін договору. Приватний партнер, незважаючи на формальну рівність між обома сторонами цих відносин, набуває особливого статусу, пов'язаного з виконанням функцій, традиційно характерних лише для держави; тому мають бути встановлені високі кваліфікаційні вимоги разом зі спеціальними умовами відповідальності.

У підрозділі 2.3 «Істотні умови та зміст договору публічно-приватного партнерства» визначено особливості істотних умов договору ППП, що виходять за межі традиційної тріади предмету, ціни та строків, а також зміст даного договору.

Досліджено специфіку предмета договору публічно-приватного партнерства та правовий режим об'єктів державної комунальної власності. Встановлено, що предмет договору має специфічні ознаки, які відрізняють його від предмета традиційних цивільно-правових договорів, зокрема передбачає можливість набуття приватним партнером права власності на допоміжні об'єкти, створені в межах реалізації проєкту, що сприяє усуненню

інвестиційних бар'єрів та розширює можливості залучення кредитного фінансування.

Зазначено, що об'єктом договору про публічно-приватне партнерство є державна та комунальна власність, а також соціально значущі об'єкти. Цей факт визначає спеціальний правовий режим їх використання та розпорядження. Об'єкт також визначає загальні зобов'язання за договором, якими є: проектування; будівництво або реконструкція; управління; надання послуг, пов'язаних з його використанням, експлуатацією та обслуговуванням.

Доведено, що об'єкти ППП формують матеріальну основу договірних відносин, які визначають як предметну сферу застосування механізму партнерства, так і інвестиційні зобов'язання, що бере на себе кожна зі сторін. Об'єкти, створені в рамках публічно-приватного партнерства, не підлягають приватизації та залишаються у державній або муніципальній власності протягом усього терміну дії договору, тоді як об'єкти приватного партнера можуть залишатися у його власності до розірвання договору.

Визначено, що істотні умови договору публічно-приватного партнерства виходять за межі традиційної тріади предмету, ціни та строків, характерної для класичних цивільно-правових договорів та включають низку спеціальних елементів пов'язаних із розподілом ризиків, механізмами фінансування, гарантіями повернення інвестицій, а також показниками якості та ефективності надання послуг. До зазначених істотних змін істотних умов віднесено: механізм розподілу технологічних фінансових експлуатаційних та форс-мажорних ризиків, порядок та джерела фінансування проекту, включаючи можливість залучення міжнародних фінансових інституцій; ключові показники ефективності, за якими оцінюватимуться виконання приватним партнером своїх зобов'язань, механізми тарифного регулювання і порядок перегляду тарифів.

Аргументовано, що розподіл ризиків між публічним та приватним партнерами становить основу договірної конструкції ППП та визначає економічну ефективність та юридичну стійкість. Враховуючи відсутність норм в чинному законодавстві стосовно методології оцінки та розподілу ризику, запропоновано запровадження обов'язкової процедури ризик аналізу на етапі підготовки проєкту ППП із залученням незалежних експертів та фіксації результатів такого аналізу в договорі.

Розділ 3. «Динаміка договору публічно-приватного партнерства та цивільно-правова відповідальність за його порушення» складається з п'яти підрозділів, у яких досліджено механізм укладання та виконання договору публічно-приватного партнерства, підстави зміни та припинення, а також особливості цивільно-правової відповідальності сторін.

У підрозділі 3.1 «Укладення договору публічно-приватного партнерства» визначено, що механізм укладення договору публічно-приватного партнерства є юридично обґрунтованим інструментом залучення приватного капіталу до реалізації значущих завдань на основі об'єднання вкладів і розподілу ризиків.

Виокремлено та проаналізовано чотири основні стадії укладення договору: прийняття рішення, вибір приватного партнера шляхом проведення переговорів, підписання договору, виконання і моніторинг договору.

Розроблено рекомендації для уповноважених осіб щодо підготовки та проведення конкурсних процедур, запропоновано концепцію платежу за доступність як механізму зниження фінансових ризиків приватних інвесторів.

Обґрунтовано, що механізм укладення договору ППП становить визначений на підставі правових норм юридично-логічну послідовність стадій встановлення прав та обов'язків сторін (публічного та приватного партнерів), здійснений на основі погоджених дій, взаємних зобов'язань, виражених у різних способах узгодження змісту договору. Механізм укладання договору ППП ґрунтується на об'єднанні ресурсів держави та приватного інвестора для реалізації соціально значущих проєктів та укладається на термін, визначений сторонами, а також передбачає розподіл ризиків, інвестицій та відповідальності за проектування, будівництво, реконструкцію, експлуатацію та обслуговування об'єкта.

У підрозділі 3.2 «Виконання договору публічно-приватного партнерства» зазначено, що виконання та моніторинг договору ППП є завершальним етапом.

Обгрунтовано, що моніторинг реалізації проектів ППП становить систематичне спостереження за процесом та результатами реалізації проектів ППП з метою аналізу, оцінки та контролю, досягнення ефективності для всіх зацікавлених сторін.

Запропоновано на законодавчому рівні розробити Порядок проведення моніторингу реалізації договорів ППП, в якому закріпити умови, порядок та особливості його здійснення, а також відомості про договір, його умови та сторони; про фінансово-економічні показники проекту; зобов'язання сторін; результати та відомості, надані публічними партнерами з метою проведення моніторингу.

Встановлено, що виконання договору пов'язане з ризиком, який виникає через можливі проблеми, що ведуть до фінансових втрат, збоїв або іншої шкоди. Ці ризики можуть бути спричинені нечіткими умовами договору, невиконанням зобов'язань однієї із сторін або зовнішніми факторами, такими як зміни у законодавстві, податкові ризики чи неблагонадійність контрагента.

Запропоновано у договорі ППП поділити ризики окремо для публічного партнера (недостатність інформаційного забезпечення; недостатність впевненості у приватному партнері) та для приватного партнера (політичний ризик, економічний ризик, проектно-технічний ризик та форс-мажорний ризик).

У підрозділі 3.3 «Зміна договору публічно-приватного партнерства» здійснено системний аналіз підстав зміни договору ППП. Встановлено що до цих договорів застосовуються загальні норми цивільного права про правочини з урахуванням особливостей спеціального законодавства. Сформульовано авторське визначення істотної зміни обставин договору та розроблено механізм застосування цього поняття до договорів ППП.

Запропоновано закріпити на законодавчому рівні конкретні підстави для зміни договору без проведення нового конкурсу, та підстави дострокового розірвання договору за рішенням кожної із сторін договору.

Встановлено, що внесення змін до договору ППП в Україні може мати юридичні та фінансові наслідки для обох сторін, включаючи зміну розподілу

ризиків, інвестиційних зобов'язань та виплат, що може вимагати внесення поправок до законодавства або узгодження з державними органами.

Основні принципи внесення змін включають необхідність дотримання довгостроковості співробітництва, розподілу ризиків та отримання як приватної, так і публічної вигоди.

Обгрунтовано, що договір ППП буде вважатися зміненим на тих умовах, на яких його погодилися виконувати сторони, а якщо сторони не можуть дійти згоди щодо змінених умов, то договір ППП може бути змінено за рішенням суду у випадках наявності однієї із підстав: коли розірвання договору суперечить суспільним інтересам; коли розірвання зумовить настання збитків для сторін, що значно перевищують витрати, необхідні для виконання договору на змінених судом умовах.

У підрозділі 3.4 «Припинення договору публічно-приватного партнерства» досліджено питання припинення та розірвання, а також дострокового розірвання договору ППП.

Аргументовано, що розірвання договору можна визначити як дію, спрямовану на припинення частково або повністю невиконаного договору, і ти самим зобов'язань, що з нього виникли на майбутній час. Визначено, що розірванню договору притаманна спеціальна спрямованість правоприпиняючого юридичного факту: переривання правового зв'язку сторін, обумовленого припиненням дії договору як підстави зобов'язання; сутність розірвання договору виражається у відмові від виконання і від прийняття виконання договору, розірвання договору передбачає повне припинення невиконаних регулятивних зобов'язань сторін.

Запропоновано у Законі України «Про публічно-приватне партнерство» закріпити випадки істотного порушення умов договору ППП як публічним партнером, так і приватним партнером з метою захисту своїх договірних зобов'язань із визначенням істотних порушень умов договору ППП як приватним партнером, так і публічним партнером.

Визначено, що припинення договору ППП є юридичним завершенням співпраці між приватним партнером та публічним партнером, а також договірних зобов'язань, визначених умовами договору (закінчення строку дії договору ППП, укладеного між публічним та приватним партнерами; наявність згоди про припинення договору між публічним та приватним партнерами; необхідність заміни приватного партнера; дострокове розірвання договору на підставі рішення суду внаслідок істотного порушення умов договору, істотної зміни обставин, а також з інших передбачених законом або договором підстав).

У підрозділі 3.5 «Цивільно-правова відповідальність за порушення договору публічно-приватного партнерства» обґрунтовано, що відповідальність сторін за договором публічно-приватного партнерства є самостійним і необхідним елементом його правового режиму, без якого договір втрачає регуляторну дієвість. Акцентовано увагу на правовій природі та підставах такої відповідальності з урахуванням рівного цивільно-правового становища публічного та приватного партнерів.

Встановлено, що за договором ППП як для публічного партнера, так і для приватного партнера, відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язань може обмежуватися згідно умов договору в рівній мірі і на рівних підставах. Встановлення по відношенню до одного лише з партнерів обмеженої відповідальності в договорі ППП забороняється. Внаслідок настання випадків, передбачених чинним законодавством України або особливих обставин, сторони можуть бути звільнені від відповідальності за невиконання або неналежне виконання зобов'язань за договором ППП.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання, що полягає у комплексному цивільно-правовому дослідженні договору публічно-приватного партнерства. Визначена його правова природа, місце в системі цивільно-правових договорів, особливості укладення, виконання, зміни та припинення. За результатами проведеного дослідження сформульовано такі висновки:

1. Доведено, що договір ППП є самостійним видом комплексних цивільно-правових договорів, який поєднує елементи договорів оренди, концесії, управління майном, спільною діяльністю та інвестиційного договору, але не може бути кваліфікований як жоден із них через наявність специфічних ознак, а саме: довгостроковий характер 10-50 років, оптимальний розподіл ризиків між партнерами, складні зобов'язання за об'єктом та суб'єктом, обов'язкова участь публічного партнера, спрямованість на задоволення суспільних потреб і спеціальний правовий режим для об'єктів.

2. На основі компаративного аналізу законодавства провідних зарубіжних країн (Великобританії, Франції, Німеччини, Іспанії, Італії, Португалії, Нідерландів, Канади, Сполучених Штатів Америки, Бразилії, Японії, Австралії) виокремлено специфічні особливості цивільно-правового регулювання відносин публічно-приватного партнерства та обґрунтовано доцільність імплементації у національне законодавство досвіду Великобританії щодо розподілу ризиків між партнерами за принципом «value for money», досвіду Сполучених Штатів Америки щодо створення єдиного публічного реєстру та порталу проектів ППП, а також досвіду держав-членів Європейського Союзу щодо запровадження єдиної методології оцінки ефективності проектів ППП. З урахуванням особливостей національної правової системи та економічних реалій розроблено конкретні рекомендації щодо вдосконалення Закону України «Про публічно-приватне партнерство», зокрема щодо закріплення понять «модель» і «форми» публічно-приватного партнерства, запровадження єдиного реєстру проектів ППП та утворення уповноваженого державного органу з питань публічно-приватного партнерства.

3. Обгрунтовано, що у системі цивільно-правових договорів договір про публічно-приватне партнерство посідає особливе місце, виступаючи як комплексний правочин, унікальність якого полягає у поєднанні класичних елементів різних договорів. Договір про публічно-приватне партнерство

визначено як самостійний вид договорів зі специфічними особливостями та функціональним призначенням правового режиму.

4. На основі аналізу суб'єктного складу договору ППП визначено концепцію, що суб'єкт становить ключовий елемент механізму партнерської взаємодії. Обґрунтовано, що суб'єктна теорія розвиває класичну двосторонню структуру, включає донорів, консультантів, кредиторів сучасних партнерських проектів. Розроблено проект постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження типового договору публічно-приватного партнерства» (Додаток Е), який передбачає використання терміну публічний партнер замість державний партнер, офіційне визнання міжнародних фінансових організацій та донорів як окремих суб'єктів договору публічно-приватного партнерства.

5. Окреслено істотні умови договору ППП. Визначено, що предмет договору про публічно-приватне партнерство містить специфічні риси, що відрізняють його від загальних правил, притаманних для цивільно-правових договорів, як обов'язкова участь публічного партнера в особі державних органів, органів місцевого самоврядування або юридичних осіб публічного права. Визначено особливості правосуб'єктності та обсяг повноважень однієї зі сторін договору. Приватний партнер, незважаючи на формальну рівність набуває особливого статусу, пов'язаного з виконанням традиційних характерних для держави функцій, що обумовлює високі кваліфікаційні вимоги та спеціальні умови відповідальності.

6. Обґрунтовано, що механізм укладення договору відіграє важливу роль у здійсненні довгострокових складних проєктів, що являє собою юридично обґрунтоване співробітництво держави та приватного бізнесу з метою вирішення суспільно-значущих завдань. На основі об'єднання вкладів та розподілу ризиків договір створює основу взаємодії між партнерами, визначає порядок та послідовність усіх дій в рамках проекту, виконуючи регулюючу функцію щодо правового режиму поведінки партнерів. Механізм укладення договору публічно-приватного партнерства охоплює процес від підготовки та проведення відбору приватного партнера до укладення договору. Виокремлено та проаналізовано основні етапи укладення договору ППП та поділено на стадії: 1. прийняття рішення та підготовка до укладення договору; 2. вибір приватного партнера шляхом переговорів; 3. укладення і підписання договору; 4. виконання та моніторинг договору. Розроблено рекомендації для осіб, які приймають управлінське рішення під час підготовки та проведення конкурсів. Аргументовано, що договір про публічно-приватне партнерство відповідно до законодавства повинен бути укладений у письмовій формі між публічним та приватним партнерами на основі та на умовах встановлених конкурсною документацією. Механізм укладення договору ППП ґрунтується на об'єднанні ресурсів держави та приватного інвестора для реалізації соціально-значущих проектів з розподілом ризиків інвестицій та відповідальності.

7. Обґрунтовано, що оскільки договори ППП є цивільно-правовими договорами, їх укладення, виконання, зміна та припинення здійснюється на основі загальних норм цивільного права про правочини з урахуванням особливостей, зумовлених спеціальним законодавством про публічно-приватне

партнерство. Категорію «істотна зміна обставин договору» визначено як результат впливу зовнішніх факторів, що відбувається поза волею суб'єкта, якому властиві такі ознаки, як непередбачуваність обставин, неможливість усунення зацікавленою стороною, значні матеріальні витрати для сторони, відсутність можливого виконання договору. Розроблено механізми застосування цього поняття для договорів публічно-приватного партнерства з урахуванням практики ЄСПЛ щодо захисту законних очікувань інвестора. Зазначено, що публічний партнер має право прийняти рішення про зміну приватного партнера у випадку істотного порушення договору публічно-приватного партнерства. Визначено, що істотним визнається таке порушення договору, що спричинило неможливість досягнення мети договору з урахуванням факторів значних збитків. Визначено, що припинення договору ППП – це юридичне завершення співпраці між партнерами договірних зобов'язань. Виокремлено основні умови припинення договору ППП.

8. Зазначено, що укладаючи договір ППП сторони беруть на себе обов'язок дотримуватися його змісту, а належне виконання зобов'язань є ключовим для правовідносин, що забезпечується встановленням та застосуванням заходів відповідальності. Визначено, що інститут відповідальності сторін у разі невиконання або неналежного виконання зобов'язань за договором ППП є обов'язковим елементом, без якого договір можна вважати неукладеним. Обґрунтовано необхідність включення норми, яка регламентує особливості відповідальності з урахуванням рівного правового становища публічного та приватного партнерів. Запропоновано передбачити на законодавчому рівні підстави застосування штрафних санкцій для обох сторін договору, а також закріпити страхування ризику відповідальності за порушення договору як окремого способу забезпечення виконання зобов'язань. Визначено, що договір може передбачати обставини, які виправдовують невиконання умов і можуть призвести до уникнення застосування штрафних санкцій. Обґрунтована можливість передбачення у змісті договору таких обставин.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Богдан Л. Договірні зобов'язання у державно-приватному партнерстві: цивільно-правова природа та особливості захисту прав сторін. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права.* 2023. № 38. С. 647–653. URL: https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1728/1508.

2. Богдан Л. Цивільно-правові механізми захисту майнових прав приватного партнера в договорах. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права.* 2024. № 42. С. 488–494. URL: https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1729/1509.

3. Богдан Л. Державно-приватне партнерство: проблеми правового регулювання та шляхи вдосконалення. *Академічні візії.* 2024. № 38. С. 1–6. URL: https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2124/1992.

4. Богдан Л. Зарубіжний досвід застосування договірних форм державно-приватного партнерства. *Європейські перспективи.* 2025. № 3. С. 105–111. URL: https://ep.unesco-socio.in.ua/archive/2025-3.

5. Богдан Л. Поняття та сутність державно-приватного партнерства: цивільно-правовий аспект. *Актуальні проблеми правознавства.* 2025. Випуск 2 (42). С. 133–138. URL: https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/2137.

6. Bohdan Liliia. Legal Aspects of Public-Private Partnership in Ukraine's European Integration Process. *KELM.* 2025. № 5 (73). С. 105–111. URL: https://kelmczasopisma.com/viewpdf/13755.

Опубліковані праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Bohdan L. Adaptation of Foreign Legal Models of Contractual Public-Private Partnership to Ukrainian Legislation. *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід:* матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 19–20 квітня 2024 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2024. С. 403–404.

8. Богдан Л. Особливості змісту та структури угоди про ДПП згідно з законодавством України. *Роль інновацій в трансформації образу сучасної науки:* матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 27–28 грудня 2024 р.). Київ. 2024. С. 75–78.

9. Богдан Л. Договірна природа державно-приватного партнерства: цивільно-правовий аспект. *Еволюція освітніх та наукових стратегій у Центральній та Східній Європі: традиції, інновації, практика:* матеріали Міжнародної науково-практичної конференції та Міжнародного літнього наукового симпозіуму (м. Київ, Одеса, 26–27 червня та 30–31 липня 2025 р.). Київ, Одеса, 2025. С. 51–53.

10. Богдан Л. Відповідальність сторін за угодою про ДПП: цивільно-правові аспекти та проблеми її реалізації. *Наука в добу глобальних трансформацій: інтеграція знань, інновацій та суспільного розвитку:* матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 27–28 листопада 2025 р.). Київ, 2025. С. 67–69.

11. Bohdan L. Foreign Experience of Legal Regulation of Contractual Forms of Public-Private Partnership and the Possibility of Its Implementation in Ukraine. *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Тернопіль, 2–3 травня 2025 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2025. С. 334–336.

АНОТАЦІЯ

Богдан Л. С. Цивільно-правові засади договору публічно-приватного партнерства – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. – Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, 2026.

Дисертацію присвячено дослідженню цивільно-правових аспектів публічно-приватного партнерства. Дисертація є комплексним дослідженням цивільно-правових засад договору публічно-приватного партнерства в Україні. У сучасних умовах розвитку правової держави та євроінтеграції особливого значення набуває ефективне функціонування механізму публічно-приватного партнерства як інструменту залучення приватних інвестицій для реалізації суспільно значущих проектів.

Публічно-приватне партнерство як цивільно-правове явище визначено як співробітництво публічного та приватного партнерів, засноване на договорі публічно-приватного партнерства, що здійснюється на основі об'єднання вкладів, розподілу ризиків, прав і обов'язків та відповідальності з метою реалізації публічних інтересів.

Для досягнення максимального ефекту від використання механізму ППП в українській практиці вбачається за доцільне адаптувати досвід розвинених країн з урахуванням української дійсності.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, договір публічно-приватного партнерства, цивільно-правовий договір, приватний партнер, публічний партнер, моделі ППП, форми ППП, суб'єктний склад договору, цивільно-правова відповідальність, зміни та припинення договору.

ANNOTATION

Bohdan L. S. Civil-Law Principles of a Public-Private Partnership Agreement – *Qualifying scientific work presented in the form of a manuscript.*

Dissertation for the degree of Candidate of Legal Sciences in specialty 12.00.03 – Civil Law and Civil Procedure; Family Law; Private International Law. – West Ukrainian National University, Ternopil, 2026.

The dissertation presents a comprehensive study of the civil-law principles governing public-private partnership (PPP) agreements in Ukraine. Under the current conditions of the rule-of-law reform and Ukraine's European integration, the effective functioning of the PPP mechanism as a means of attracting private investment for the implementation of socially significant projects acquires particular importance.

The research demonstrates that the concept of public-private partnership is interpreted in a variety of ways in the legal literature, being understood variously as a set of specific projects between public and private partners, as a system of state-business relations, as a distinct legal mechanism, as a form of market interaction, as an alliance, as a form of cooperation, and as a social institution, among other conceptions.

This dissertation supports the scholarly view that «state-private» and «public-private» partnerships are synonymous. Nevertheless, the preference is given to «public-private partnership» throughout this study, as it aligns more closely with current legal usage and the core substance of these relations.

Public-private partnership is defined as a long-term, mutually beneficial form of cooperation, established under a public-private partnership agreement between public and private partners, whereby investments are pooled for the implementation

of socially significant projects, criteria are set for distinguishing public and private interests and for measuring effectiveness, and risks and responsibilities are distributed, with a view to achieving a higher level of economic development and improving the accessibility and quality of public services.

On the basis of an analysis of the relevant theoretical foundations, the characteristic features of public-private partnership are identified.

Conceptually rooted in civil law, a public-private partnership is defined as an agreement-based cooperation between public and private sectors. It operates through the aggregation of assets and the mutual distribution of liabilities, designed to fulfill societal needs, promote industrial expansion, and stimulate macroeconomic growth.

The advantages and disadvantages of public-private partnership are also examined.

At the stage of structuring a PPP project, it is proposed that risks be divided into four principal groups: political and legal; financial and economic; organisational and managerial; and other risks (including military risks, strikes, macroeconomic risks, strategic risks, and natural or climatic risks).

It is argued that the successful implementation of public-private partnership requires improving the legal framework, ensuring transparent mechanisms for selecting partners, and guaranteeing a reasonable distribution of risk. Developing the institutional capacity of state authorities for effective project management is a key prerequisite; by simultaneously elevating the level of trust between the state and private actors, a more resilient and attractive investment climate can be established.

It is shown that the success of a PPP project depends on the optimal balance of a number of parameters, including: the expected (potential) profitability for the private partner over the life of the project and, correspondingly, the term for which the agreement is concluded; the permissible level and applicable forms of budgetary participation in financing the project; the distribution of risk; the guarantees to be provided to financing institutions; and the accuracy of calculations of capital and operating costs as well as of projected demand and revenue.

The dissertation outlines the system of obstacles to the implementation of PPP projects in Ukraine and identifies an optimal set of conditions for the establishment and successful operation of public-private partnership in the country.

On the basis of an analysis of foreign regulatory experience in the field of public-private partnership, its principal distinguishing features are identified.

It is argued that the regulatory framework governing PPP investment projects in Ukraine has its own particularities depending on the sector in which a given project is implemented, and that, in order to derive the maximum benefit from the PPP mechanism in Ukrainian practice, it is advisable to adapt the experience of developed foreign countries to Ukrainian conditions.

Keywords: public-private partnership, public-private partnership agreement, civil-law agreement, private partner, public partner, PPP models, PPP forms, subject composition of the agreement, civil-law liability, amendment and termination of the agreement.

Підписано до друку 31.08.2026 р.
Формат 60х90/16. Гарнітура Times.
Папір офсетний. Друк на дублікаторі.
Умов. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 1,0.
Зам. № А003-26. Тираж 100 прим.

Видавець та виготовлювач
Західноукраїнський національний університет
вул. Львівська, 11, м. Тернопіль 46009

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК № 7284 від 18.03.2021 р.

Видавничо-поліграфічний центр «Університетська думка»
вул. Сергія Короля, 2, м. Тернопіль 46009
тел. (0352) 51-75-72
E-mail: edition@wunu.edu.ua